

Године 1795. Порта је, посредством шпанског посланика, помиловала Махмуд-пашу. Једини је услов за то поставила да исплати све заостале и текуће данке.⁴⁴

Међутим, без икаквог наређења Порте, Махмуд-паша је у јуну 1796. напао Црну Гору, али је био поражен у бици на Мартињићима. Махмуд-паша је почетком септембра поново, са још јачом војском, кренуо против Црне Горе. У бици на Крусима био је поражен и погинуо је.⁴⁵

Намјесто Махмуд-паше, за скадарског мутесарифа постављен је његов млађи брат Ибрахим-паша с рангом румелиског беглербега. За цијело вријеме своје управе (1796—1810) Ибрахим-паша је био лојалан према централној власти.⁴⁶

Муниба Спахо

ПРОДАЈА РИБАША ЦЕКЛИЊАНИМА 1806. ГОДИНЕ

Имовина Цетињског манастира (земља, риболови, пора, млинови) свакако је служила и за потребе учвршћивања органа централне државне власти крајем XVIII и у почетку XIX вијека. Иако је она била најсигурнији извор редовних прихода за све веће потребе државне управе, с једне стране, с друге је због ње долазило и до спорова са Цеклињанима, на чијој су се територији налазили најбољи манастирски посједи. У уговору о продаји Рибаша (западни дио села Друшића) Цеклињанима, чији текст у цјелини наводимо, јасно су изнесени разлози због којих је дошло до продаје. Цеклињани нијесу хтјели да раде земљу под закуп, а другима нијесу давали да је држе под тим условима, па је долазило до *беспокојства, смутње и инада* „међу реченим народом цеклиноким“, поред штете до које је морало доћи због тога што земља није обрађивана и што је била „води на погон“. Стога је митрополит Петар I „договорно с братијом цетињскога манастира“ у почетку јануара 1806. године продао Рибаше (обрадиву земљу и метех) за 1050 талира ћесарских (талир по три и по гроша, а грош по 40 динара), што је представљало доста велику суму. Гладне године, нарочито 1802. и 1803. и чешћи ратни сукоби, посебно с Французима од маја 1806. године, свакако су морали утицати да се отуђи најбољи дио земље Цетињског манастира. Продају Рибаша с правом можемо оцијенити и као смишљен политички акт

⁴⁴ Tarihi Cevdet sv. 6, s. 238—244.

⁴⁵ Станојевић Глигор, Историја народа Југославије, књига II, Београд 1960, с 1189—1191. — I. H. Uzunčaršili, cit., s. 617, n. 1.

Цевдет-паше у својој историји подвуча да је као резултат ове побједе Црна Гора касније припојила себи области: Бјелопавлића, Пипера, Куча и Васојевића.

Tarihi Cevdet, cit.

⁴⁶ Cevdet, cit.

митрополита Петра I, чија су својства државника све јаче долазила до изражаја. Свакако је требало избјећи спорове са Цеклињанима око манастирске земље.

Др Јован Дајковић

Во имја Спаситеља нашега Христа 1806.
јануарија 9, у Ђелију на Добрско Село

Да се зна и да будет вјеровано ово писмо пред свакијем су-дом и господаром како бјеше баштина и метех цркве цетинске зовоми Рибаша међу баштином и метехом цеклињскијем. И от тога црква немаше никакве користи наоко досаду и безпокојство зашто на т[у] баштину не могоше друпи [нико] от Цеклињанах доходит да је ра[ди], а Цеклињани је работати не хоћаху, него се јошт око паси[шта] међу њима често гутах инад и смутња догађаше. И тако бјеше баштина остала запуштана да је вода носи и да пође сасвијем без икакве аспре, будући води на поток, а метех служаше за саме Цеклињане от којег црква не могоше имати ни једине фајде. Тога ради ја Владика Петар Петровић, договорно с братијом Цетинскога манастира, видећи такво безпокојство које с тога терпијасмо и смутњу међу реченим народом цеклињским, и сувише што баштина хоћаше пропанут да не ваља ни паре, бисмо принуђени како баштину тако и метех продати овему племену цеклињскоме, изван Сићке главице и воде ће је био у стара времена рибник церковни у који се риба ловила, то оставимо да је увијек цркве цетинске, а остало продадосмо за тисућу и педесет талијерах ћесарскијех који пасоваху сваки талијер по три проша и по, у прош динарах четиридесет.

И на данашњи ден бисмо у све и по све подмирени. Тога ради за више вјеровање, да речени Цеклињани будот волни и слободни, речену куповицу без поговора вјечно у потомственоје време уживати, писах и подписах ово писмо својеручно.

Митрополит Петар Петровић

(печат)

Његош*

ДОЛАЗАК ДИМИТРИЈА МОМИРОВИЋА У ЦРНУ ГОРУ

У току мјесеца септембра¹ 1833. г. Његош упознаје за вријеме свога боравка у Петрограду руског колешког секретара Димитрија Момировича. Момирович има тада 26 година, средњега је раста има смеђе очи и обрве, дутуљастоокруглот је лица и без осо-

* Фотокопија уговора налази се код др Ј. Дајковића, Београд, Браће Грим 6.

¹ Све датуме наводимо по новом календару.